

การจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนฮาด
ตำบลดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

Community Management According to the Sufficiency Economy Concept of Ban Phon-Had
Community Dong Khrang Noi Sub-District Kaset Wisai District Roi-Et Province.

รัตนวดี สิงห์สม¹ และประโยชน์ สงกลิ่น²

Rattanawadee Singsom¹ and Prayote Songklin²

¹นักศึกษา ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²อาจารย์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹Master Student of Laws Mahasarakham University

²Lecturer from College of Government Politics Mahasarakham University

Corresponding Author Email: Rattanawadee2741@gmail.com

Received: 10 May 2021

Revised: 26 May 2021

Accepted: 30 May 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนฮาด ตำบลดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด และ 2. เพื่อศึกษาการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนฮาด ตำบลดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน และประชาชน จำนวน 5 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนฮาด ตำบลดงครั่งน้อยอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า มีการดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่าย พอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ดำเนินชีวิตด้วยความมีสติ มีเหตุผล และรู้จักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับตนเอง สร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน และ 2) การจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนฮาด ตำบลดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เป็นชุมชนที่มีการจัดการการทำงานและวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี ชาวบ้านต่างให้ความร่วมมือกันในการทำงาน และมีการควบคุมการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด และยังทำให้ชุมชนมีมาตรฐานเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

คำสำคัญ: การดำเนินชีวิต, การจัดการชุมชน, เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purposes of this study were to 1. study the adoption of the Sufficiency Economy Concept in living of Ban Phon Had Community, Dong Khrang Noi Sub-district, Kaset Wisai District, Roi-Et Province and 2. to study the community management according to the Sufficiency Economy Concept of Ban Phon Had Community, Dong Khrang Noi Sub-district, Kaset Wisai District, Roi-Et Province. This is a qualitative research with tools used in this research, namely, semi-structured interview questionnaire with target groups of 9 people and comprised of 4 community leaders and 5 people, which were selected based on Stratified Sampling. Data were analyzed through content analysis. The results of this research indicated as follows: 1) The adoption of the Sufficiency Economy Concept in living of Ban Phon Had Community has been characterized by modesty, which has been

adhered by living with simplicity, no extravagance, living with consciousness and rationality, building good immunity to themselves, and increasing household income and the community, and 2) The community management according to the Sufficiency Economy Concept of Ban Phon Had Community could be reflected by systematic work plans with good coordination, well participation of local people, controlled and supervision of community operation to reduce errors, strengthening the community standard.

Keywords: Lifestyle, Community Management, Sufficiency Economy

บทนำ

ประเทศไทยได้ประสบกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจนับว่าเป็นบทเรียนของการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่เสถียรภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่ได้คำนึงถึงศักยภาพของประเทศ หรือความพร้อมของคนและระบบ และอีกส่วนหนึ่งเป็นการหวังพึ่งพิงจากต่างประเทศมากเกินไปทั้งในด้าน ความรู้ เงินลงทุน หรือตลาด โดยไม่มีวางแผนสร้างพื้นฐานภายในประเทศให้มีความมั่นคงและเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อพร้อมรับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในและภายนอก บทเรียนจากการพัฒนาที่ผ่านมาทำให้ประชาชนคนไทยทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม นักวิชาการ หันกลับมาทบทวนแนวทางการพัฒนาและการดำเนินชีวิตของคนในชาติ แล้วมุ่งให้ความสำคัญกับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องการพัฒนาและการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและศึกษาค้นคว้าพัฒนาความรู้ความเข้าใจกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในเชิงกรอบแนวคิดทางทฤษฎีและใช้เป็นแนวในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น (กิตติคุณ ผุสดี ทิพทัส, 2553)

จากการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน การพัฒนาเชิงบวก ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ความเจริญทางด้านวัตถุ และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ระบบสื่อสารที่ทันสมัย หรือการขยายปริมาณ และการกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่ผลเชิงบวกเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายไปถึงคนในชนบทหรือผู้ด้อยโอกาสในสังคมน้อย ทว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามมาด้วย เช่น การขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบท และส่งผลในชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน ทั้งต้องการพึ่งพาพึ่งตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุน ความเสื่อมโทรมของธรรมชาติ ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการรวมกันแบบประเพณี เพื่อการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่แต่เดิมแตกสลายลงภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมปรับเปลี่ยนกันมาถูกกลืนเลือนและสูญหายไป ซึ่งสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตให้ได้อย่างมีความสุขได้นั้นคือความพอเพียง ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถพึ่งตนเอง และดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและความเป็นอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ความสามารถในการควบคุมและการจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการตอบสนองต่อความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิมต้องถูกกระทบกระเทือน ซึ่งวิกฤตเกิดจากฟองสบู่ และปัญหาความอ่อนแอของชนบทรวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนแต่เป็นข้อพิสูจน์และยืนยันปรากฏการณ์นี้ได้เป็นอย่างดี (ณัฐพงศ์ ทองภักดี, 2554, น.40-49)

สำหรับเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เศรษฐกิจที่จะต้องมารัดเข็มขัดตระหนี่ถี่เหนียวพระองค์ทรงสอนให้มีความพอดี หรือร่ำรวยและจะต้องรักษาให้อยู่ ร่ำรวยแล้วต้องยังยืนอีกด้วย ต้องมี

กระจายรายได้อย่างทั่วถึง พระองค์ท่านรับสั่งให้คำไว้สามคำเป็นหลักสามประการและเงื่อนไขประกอบ 3 ประการ เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต ในการพัฒนาประเทศ และจะนำไปใช้ในการบริหารงานในองค์กรใด ๆ ก็ได้ ดังนี้ ประการที่หนึ่ง ทำอะไรพอประมาณ การพอประมาณ คือ ตรวจสอบศักยภาพของตนเองก่อนว่ามีจุดแข็งตรงไหนฐานตนเองอยู่ตรงไหน การพัฒนาอะไรต้องดูจากศักยภาพแต่ละเรื่องว่าอยู่ที่ไหนเรามีขีดความสามารถควบคุมได้หรือไม่ และยึดเส้นทางสายกลาง ความพอดี สมดุล ประการที่สอง ให้ใช้เหตุผลเป็นเครื่องนำทาง อย่าให้กิเลสตัณหาเป็นเครื่องนำทาง อย่าทำตามกระแส ต้องมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะเลือกหนทางที่จะดำเนินชีวิตโดยใช้สติปัญญาอย่างไรหรือการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยจะต้องพัฒนาไปทางไหนไม่จำเป็นต้องตามกระแสโลก ต้องรักษาสติและปัญญาให้มั่นคง ประการที่สาม ทำอะไรให้มีภูมิคุ้มกันตลอดเวลา เพราะไม่รู้ว่าจะพรั่งนี้ จะเกิดอะไรขึ้น ปัจจุบันสถานการณ์ต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้การวางแผนพัฒนาทำได้ยากมีปัจจัยความเสี่ยงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีวิสัยทัศน์แล้วเดินไปสู่จุดนั้น และต้องมีการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับตัวเองและครอบครัว เพื่อจะไม่ให้ตัวเองลำบากในอนาคต และที่กล่าวแล้วทั้งหมด พระองค์ท่านยังทรงให้มีเงื่อนไขประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ คนต้องดีด้วย ต้องมีจริยธรรมและคุณธรรม มีธรรมาภิบาลและดำเนินชีวิตด้วยความรอบรู้รอบคอบ คือต้องทันโลก อยู่ร่วมกับความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ไม่ใช่แยกตัวจากโลก (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549)

จะเห็นได้ว่าการดำรงชีวิตแบบพอเพียง ประกอบกับชุมชนบ้านโนนสะอาด ตำบลดงครั่งน้อย อำเภอกะเทยวิทย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นชุมชนที่มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านประชาธิปไตย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” และบรรลุวิสัยทัศน์จังหวัดร้อยเอ็ด “เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมผลิตคุณภาพสูง ท่องเที่ยววัฒนธรรมอีสาน และเมืองสุขภาพ ในปี พ.ศ. 2564” เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ประเทศ และวิสัยทัศน์จังหวัดร้อยเอ็ด บ้านโนนสะอาดจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นหมู่บ้านก้าวหน้าตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ดำเนินการพัฒนาศักยภาพคนและสังคมให้เข้มแข็ง ให้เกิดความสมดุล เชื่อมโยงกันทุกมิติ ด้วยหลัก 5 ดี คือ 1. พัฒนาคนให้เป็นคนดี 2. มีรายได้ดี 3. มีสุขภาพดี 4. มีสังคมดี และ 5. มีสิ่งแวดล้อมที่ดี หลัก 5 ดี ที่ชุมชนบ้านโนนสะอาดได้นำมาใช้ในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ชุมชนได้รับรางวัลด้านความพอเพียงอย่างต่อเนื่อง รางวัลหมู่บ้านจัดการสุขภาพดีวิถีไทย ลดภัยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ระดับเขตในเขตตรวจราชการกรมการปกครองเขต 12 ตามโครงการคัดเลือกหมู่บ้านดีเด่น(บ้านสวย เมืองสุข) ประจำปี 2558 รางวัลชนะเลิศระดับจังหวัดร้อยเอ็ด ตามโครงการคัดเลือกหมู่บ้านดีเด่น (บ้านสวย เมืองสุข) ประจำปี 2558 รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ระดับดี จังหวัดร้อยเอ็ด ประจำปี 2558 ตามโครงการเชิดชูเกียรติผู้นำเครือข่ายพัฒนาชุมชนดีเด่น ได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ระดับดีเด่น จังหวัดร้อยเอ็ด ประจำปี 2561 ตามโครงการเชิดชูเกียรติผู้นำเครือข่ายพัฒนาชุมชนดีเด่น รางวัลโล่พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศศูนย์เรียนรู้ชุมชนของจังหวัดร้อยเอ็ด ประจำปี 2562 และได้รับรางวัลชนะเลิศโครงการหมู่บ้านประชาธิปไตย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนของจังหวัดร้อยเอ็ด ประจำปี 2562 เพราะการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนมีการสืบทอดต่อบรรพบุรุษที่คงอนุรักษ์ให้ลูกหลานได้ดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ยึดหลักความพอเพียง มีการใช้เหตุผลในการตัดสินใจจะทำอะไร และใช้สติปัญญาในการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ชุมชนได้นำมาใช้ในการดำเนินชีวิต

ดังนั้น จากความสำคัญดังที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับชุมชนบ้านโนนสะอาดที่เป็นชุมชนที่มีการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและมีการบริหารจัดการชุมชนที่ดีจนได้รับรางวัลต่าง ๆ และได้เป็นหมู่บ้านดีเด่นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสะอาด โดยจะมุ่งเน้นศึกษาใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนฮาด ตำบลดงครั้งน้อย อำเภอกะทู้ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนฮาด ตำบลดงครั้งน้อย อำเภอกะทู้ จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประกอบด้วย 1) ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 1 คน เจ้าอาวาส 1 รูป และประชาชนชาวบ้าน 1 คน และประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนบ้านโนนฮาด จำนวน 5 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และตอนที่ 3 การจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนฮาด ตำบลดงครั้งน้อย อำเภอกะทู้ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนฮาด ตำบลดงครั้งน้อย อำเภอกะทู้ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนฮาด ตำบลดงครั้งน้อย อำเภอกะทู้ จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1.1 ด้านความพอประมาณ

1) ชาวบ้านมีการดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่าย ปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินและไว้ขายเลี้ยงชีพให้กับครอบครัว ทุกคนต่างอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2) ไม่สร้างหนี้สิน ไม่ฟุ้งเฟ้อ ประหยัด อดออม ซึ่งทำให้สัมภาษณ์ที่สำคัญดังต่อไปนี้

3) ชาวบ้านแต่ละครอบครัวมีอาชีพทุกคน เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตัวเองและครอบครัว

1.2 ด้านความมีเหตุผล

1) ชาวบ้านดำเนินชีวิตด้วยความมีสติและมีเหตุผล

2) ชาวบ้านร่วมมือกันทำงาน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

3) ถ้าเกิดปัญหาต่าง ๆ ชาวบ้านก็จะรับฟังซึ่งกันและกัน และช่วยกันแก้ไขปัญห

1.3) ด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดี

- 1) ชาวบ้านพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในอยู่ตลอดเวลา
- 2) ชาวบ้านดำเนินชีวิตด้วยความรอบคอบระมัดระวัง
- 3) ชาวบ้านยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และเป็นคนดีของชุมชนและสังคม

ผู้วิจัยสามารถสรุป คำให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ด้าน ได้ ดังนี้ ด้านความพอประมาณ ได้แก่ ดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่สร้างหนี้สิน ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ประหยัด อดออม ด้านความมีเหตุผล ได้แก่ ดำเนินชีวิตด้วยความมีสติ มีเหตุผล รับฟังปัญหาของกันและกัน และช่วยกันแก้ไขปัญหามีเหตุผล และด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่ รู้จักรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในครอบครัวและชุมชน ดำเนินชีวิตด้วยความรอบคอบโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และเป็นคนดีดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนฮาด ตำบลคงครั่งน้อย อำเภอกษัตริย์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ด้านการวางแผน

- 1) ชาวบ้านมีการสร้างแผนพัฒนาชุมชนเพื่อใช้ในการวางแผนการทำงาน
- 2) มีการวางแผนของผู้นำ ชาวบ้านก็ร่วมกันวางแผนการทำงาน
- 3) มีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นเป็นตอน มีการวางแผนการทำงานเป็นอย่างดีและมีระเบียบ

2.2 ด้านการประสานงานและการดำเนินการ

- 1) ผู้นำมีการประสานงานกันกับชาวบ้าน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และทุกคนต่างให้ความร่วมมือ
- 2) ทุกคนต่างช่วยกันประสานงานกันและดำเนินการอย่างเป็นระบบ ทุกคนต่างให้ความช่วยเหลือและร่วมมือร่วมใจ

กันทำงาน

2.3 ด้านการควบคุม

- 1) ผู้นำมีทำหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน
- 2) ชาวบ้านให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ช่วยกันควบคุมดูแลการทำงานในแต่ละด้าน

ผู้วิจัยสามารถสรุปคำให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ได้แก่ มีการสร้างแผนพัฒนาชุมชนเพื่อใช้ในการวางแผน มีการวางแผนของผู้นำ ชุมชนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ด้านการประสานงานและการดำเนินการ ได้แก่ มีการประสานงานกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทุกคนต่างให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และด้านการควบคุม ได้แก่ มีการควบคุมการทำงานของผู้นำและหน่วยงานต่าง ๆ ก็เข้ามาควบคุมกับดูแลชุมชน เข้ามาอบรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีมาตรฐานและเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนฮาด ตำบลคงครั่งน้อย อำเภอกษัตริย์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนฮาด ตำบลคงครั่งน้อย อำเภอกษัตริย์ จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนฮาด ตำบลคงครั่งน้อยอำเภอกษัตริย์

จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้ ด้านความพอประมาณ ได้แก่ ดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่สร้างหนี้สิน ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ประหยัด อดออม ด้านความมีเหตุผล ได้แก่ ดำเนินชีวิตด้วยความมีสติ มีเหตุผล รับฟังปัญหาของกันและกัน และช่วยกันแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล และด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่ รู้จักรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในครอบครัวและชุมชน ดำเนินชีวิตด้วยความรอบคอบ โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และเป็นคนดีดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. เพื่อศึกษาการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนหาด ตำบลคงครั่งน้อย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การศึกษาการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนหาด ตำบลคงครั่งน้อยอำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้ ด้านการวางแผน ได้แก่ มีการสร้างแผนพัฒนาชุมชนเพื่อใช้ในการวางแผน มีการวางแผนของผู้นำ ชุมชนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ด้านการประสานงานและการดำเนินการ ได้แก่ มีการประสานงานกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทุกคนต่างให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และด้านการควบคุม ได้แก่ มีการควบคุมการทำงานของผู้นำและหน่วยงานต่าง ๆ ก็เข้ามาควบคุมกับดูแลชุมชน เข้ามาอบรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีมาตรฐานและเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนหาด ตำบลคงครั่งน้อย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนหาด ตำบลคงครั่งน้อย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนหาด ตำบลคงครั่งน้อย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้ มีการดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่าย พอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ดำเนินชีวิตด้วยความมีสติ มีเหตุผล และรู้จักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับตนเอง สร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน ซึ่งทั้งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของคุยนัยศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2554, น.140-141) กล่าวไว้ว่า ด้านความพอประมาณ คือ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ประหยัด อดออม ดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่าย เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล คือ การดำเนินชีวิตด้วยความมีสติ มีเหตุผล รับฟังปัญหาของกันและกัน และช่วยกันแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล และด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง (Self-Immunity) การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล และทั้ง 3 ด้านมีความสอดคล้องกับแนวคิดของประเวศ วะสี (2542) สมุท ธนัตถเวทกุล (2543) อุดมพร อมรรธรรม (2549) ที่ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงเน้นวิถีการดำเนินชีวิตแบบพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้และส่งเสริมให้มีคุณธรรม ปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความเป็นอยู่ของทุกคนอยู่ดีกินดีมีความสุขกายสบายใจ และเพื่อเป็นชุมชนที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

2. การจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนหาด ตำบลคงครั่งน้อย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโพนหาด ตำบลคงครั่งน้อย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปได้ดังนี้ เป็นชุมชนที่มีการจัดการการทำงานและวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานกันเป็นอย่างดี ชาวบ้านต่างให้ความร่วมมือกันในการทำงาน และมีการควบคุมการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด และยังทำให้ชุมชนมีมาตรฐานเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย ปริญญาสุทธินันท์ (2561, น.37-38) ศุภชัย อาชีวะระงับโรค (2547, น.42) ที่กล่าวไว้ว่า การวางแผน คือ หน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการ

คาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ มีการกำหนดหัวข้อที่ต้องการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อธุรกิจและกำหนดเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิธีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางการทำงานในอนาคต การประสานงานการดำเนินการ คือ ภาระหน้าที่เชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากัน และกำกับให้ไปสู่จุดหมายเดียวกันการควบคุม คือ ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากับแผนที่วางไว้ได้ และเพื่อสร้างหน่วยงานหรือองค์กรให้เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่นำไปใช้

1.1 จากการศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสะอาด ผู้วิจัยเห็นว่าชุมชนควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในด้านภูมิคุ้มกันที่ดีให้มากขึ้น ควรมีการเตรียมพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกชุมชนด้วยและสร้างชุมชนให้เข้มแข็งกว่าเดิมเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับชุมชนเพิ่มมากขึ้น

1.2 จากการศึกษาจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโนนสะอาด ผู้วิจัยเห็นว่าชุมชนควรให้ความสำคัญในด้านการวางแผนให้มากขึ้น ต้องมีความชัดเจนในการวางแผน มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของชุมชน และควรเพิ่มทักษะความรู้ให้กับชาวบ้านโดยการไปศึกษาดูงานจากภายนอกและมีการส่งเสริมให้ไปอบรม เพื่อนำความรู้ที่ได้มาร่วมกันวางแผนทำกิจกรรมหรือโครงการใหม่ ๆ ให้กับชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อื่น ๆ หรือควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในเชิงเปรียบเทียบของแต่ละพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประโยชน์ สงกลิ่น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้สละเวลาในการให้คำปรึกษาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย ผลเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทักษวัฒน์ เหล่าสุวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ใหญ่บ้าน นายสุวรรณ บุญสง่า ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายสุรินทร์ ศิริรัมย์ เจ้าอาวาส หลวงพ่อแสง ปัญญาโร ปราชญ์ชาวบ้าน นายแสง มโนลัย และตัวแทนชาวบ้านโนนสะอาด ตำบลดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทุกท่าน ที่สละเวลาในการให้ข้อมูล ให้ความรู้อันมีค่าที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยและคำแนะนำในการสอบวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะได้นำไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กิตติคุณ ผุสดี ทิพทัส. (2553). *วิกฤตเศรษฐกิจช่วง พ.ศ. 2540-2552: ทางเลือกและทางรอดของสถาบันกไทย*.

กรุงเทพฯ: สมาคมสถาบันกไทย.

ณัฐพงศ์ ทองภักดี. (2550). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). ศูนย์ศึกษา เศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2554). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ประเวศ วะสี. (2542). *เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาสังคมแนวทางพลิกพื้นเศรษฐกิจสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

ศุภชัย อาชีวะระงับโรค. (2547). *Practical PDCA แก้ปัญหาและปรับปรุงเพื่อความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: ซีโนดีไซน์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.*

2549). กรุงเทพมหานคร

สุเมธ ตันติเวชกุล. (2558). *ใต้เบื้องพระยุคลบาท*. กรุงเทพฯ: มติชน.

อุดมพร อมรธรรม. (2560). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

อุทัย ปริญญาสุทินนท. (2561). *การจัดการชุมชน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณวิทยาลัย.